

mánynak hozzájárulása ahhoz a feltételhez van kötve, hogy a szakértői bizottság csak az orosz szakértőkkel álljon érintkezésben.

Lloyd George beszámoló az alsóházban

A „Westminster Gazette” jelel, hogy Lloyd George pénteken, vagy szombaton visszatér Genuából és valószínűleg a jövő hét elején az alsóházban beszámoló a génuai tárgyalásokról. Chamberlain egy interpellációra kijelentette, hogy Anglia nem ad kölcsönt Szovjetországnak. A népliga szeptember 4-én tartja meg legközelebbi ülését. Programjában azonban sem Németország, sem Oroszország felvétele nem szerepel. Az angol kormány kiküldöttjét még nem nevezték ki.

Nyílt levél Poincaréhoz

Maurice Barrere, az ismert francia képviselő nyílt levelet intézett Poincaréhoz, amelyben felhívja figyelmét a Franciaországot ért vádakra. E vádak szerint Franciaország militaristái és imperialistái nem támogatják Európa gazdasági válságának a megszüntetésére irányuló törekvéseket. Ezeket a vádakat — írja Barrere, — a jelenlegi francia politika nyilvános megbuktatásával kell megaföldni. A levél mély benyomást tett a baloldali liberális pártokra. Millerand elnöklétével holnap minisztertanács lesz, ahol Poincaré beszámoló a génuai akcióról. Hírszerint Poincaré meg van elégedve a génuai eredménnyel.

Génuai Lloyd George sikere

A londoni lapok, a Northcliffe-sajtó kivételével, nagyon meg vannak elégedve a Génuában létrejött egyezséggel és Lloyd George személyes győzelmének tekintik, hogy a béketárgyalások folytatását kényszerítette ki. A népek morális nyomása folytán, írják, a tárgyalások sikere biztosra vehető. A berlini lapok foglalkozva a génuai konferenciával írják, hogy nem minden eredmény nélkül fejeződik be Németországra nézve. A „Germania” szerint a konferencia megnyitotta az utját az európai államok közt az általános harmóniának. A „Vossische Zeitung” szerint a konferencia közeledést hozott az általános békehez. A „Vorwaerts” írja, hogy ha momentán nem is hozott praktikus eredményeket, a génuai konferencia lefektette az alapját egy boldogabb Németországnak.

Az oroszok megegyeztek az olaszokkal, a japánokkal és a svédekkel

Grigg, Lloyd George titkára nyilatkozott a sajtó képviselőinek, hogy Oroszország Olaszországgal és Svédországgal a kereskedelmi egyezményt már megkötötte és aláírta, ezek azonban még nincsenek ratifikálva. Ugyancsak tárgyalások folynak Japán és Oroszország között a japán csapatoknak a Távol Kelet köztársaságából való visszahívása iránt. A cseh-orosz szerződés, tekintettel arra, hogy most külön egyezményt az államok nem köthetnek, nem jöhet létre.

Budapesti kivégeztek egy kémet. Budapestről jelentik: A honvédtörvényszék vezetője dr. Demeróczy alezredes hadbíró hétfőn hirdette ki a kémkedéssel vádolt Klein Imre polgári egyén előtt a katonai törvényszék halál ítéletét. Néhány héttel ezelőtt a hadosztálybíró már kétél általi halálra ítélte Kleint és a felsőbíró helyben hagyta az ítéletet. A kormányzó nem élt a kegyelmezési jogával. Dr. Lévy Rudolf védő és Hevesi Simon főbíró kérték a kormányzót, hogy a zsidó ünnepre való tekintettel halassa el egy nappal a kivégzést. Horthy kormányzó egy nemes gesztussal még 24 órával meghosszabbította Klein Imre halálvergődését és így az ítéletet csak tegnap reggel nyolc órakor hajtották végre.

Öt évre ítélték Kozma Demetert

„Most már elhiszem, hogy akad becsületes ügyvéd is.” Kozma az inasok Psylanderje. A tordai justiciard áldozata. Egy évre ítélték Kozma szeretőjét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kozma Demeter, Erdély betörőkirálya bizonytalan időre visszavonul a közéleti szerepléstől. A kolozsvári törvényszék öt évi fegyházra ítélte Kozmát tizenégyrendbeli betöréses lopásért és egyszeri betörési kísérlet miatt. Azért bizonytalan időre, mert nem lehet biztosra venni, mikor szökik meg.

Kozma bűnperének tárgyalását szokatlanul sok érdeklődő hallgatta végig. Kétségkívül, Kozma a nap hőse ma Kolozsváron. Az érdeklődők tömött soraiban ambiciózus ügyvédjelöltek, csillogószemű inasgyerekek, egyetemi hallgatók és többé-kevésbé jólöltözött nők szorongtak és kielégíthetetlen kíváncsisággal nézték Kozmát, az utóbbi évek legnagyobbstíliú betörőjét. Ahányan végighallgatták az érdekes tárgyalást, annyiféleképpen látták a szomorú, elkeseredett, önmagával meghasonlott, degenerált eszmadialegényt, akit a külső és belső adottságok sodortak a békés, szürke, kispolgári robotból a napilapok szenzációjává, a detektívregényektől megmegeresztetlekké inasgyerekek hősvé és a külvárosi varrólányok igézetes lovagjává.

Kihallgatják a szeretőt

Tegnap számunkban részletesen közöltük Kozma vallomását. Utána szeretőjét, Biró Fülöp Szilviát kihallgatták ki, aki elmondta ismerettségük történetét, de tagadta, hogy bűnrészes lett volna Kozmának. Előtte Kozma kereskedelmi ügyökként szerepelt és sejtelve sem volt arról, hogy a pénzt és ruhaneműket meg nem engedett uton szerezte.

Kis Oszkár és Corcea Sándor vallomása után a panaszosokat kihallgatták ki, akik megismételték a már tegnap részletezett betörések történetét. Mikor Fluérás detektív befejezte vallomását, egy kis incidens történt. A csendes és mérsékelt Kozma hevesen megtámadta a detektívet:

— Maga mondja nekem, hogy gazember vagyok?! Hát maga nekem ilyet ne mondjon! Koronka doktor ur és a többi doktor urak mondhatják, hogy gazember vagyok, mert ők igazat beszélnek, de maga nem mondhat ilyet. Kérem tekintetes elnök ur, mikor a Fluérás engem Marosvásárhelyen lebutkított (elfogott) és behozott Kolozsvárra, Székelykocsárdon mutattam neki egy okost (zsebmetaszt), aki éppen egy őrmestertől melózott (lopott) nyolc óriást (nyolcezer lejt). Én kérem össze voltam láncolva és tétlenül kellett nézni, hogy a srenker (betörő) megfélemben Fluérással a búrászt (a pénzt) és nyugodtan bemegy sörözni a restibe. Én nem engedem egy ilyentől a becsületesemet!

Kozma szenzációs dühkitörése alapján fegyelmi indul Fluérás rendőrségi detektív ellen.

A vádbeszéd

E kis intermezzo után dr. Bulbuc ügyész mondta el vádbeszédét. Bulbuc példás és szigorú büntetést kér, mert Kozma párját ritkítja a kriminológiában. Kozma a közrendet veszélyezteteti és ártalmatlanná kell tenni. Az ilyen betörőtípus romboló hatással van a fejletlen, téves irányban nevelt inasokra, akik a mesterüket látják a notórius és javithatatlan Kozmában. Az ügyész tizenöt évi fegyházra kér az üzletszerűen elkövetett betöréses lopásokért.

— Kozma Demeter — mondotta Giurgiu — fanatikusan gyűlöli az orvosokat, ügyvédek és bírakat. Ennél a pontnál meg kell állanunk, mert itt van elrejtve Kozma Demeter elferdült, szerencsétlen életének a magyarázata. Kozmának ez a határtalan és az ő öntudatos szocialista proletár gyűlölete a

jómódu polgárosztály ellen, hiszen ő csak e három foglalkozást választotta ki. Kozma mérgezett és tompult ösztönével úgy érzi, hogy szerencsétlen sorsának az orvosok, ügyvédek és bírák az okai, mert a bírák ítélték el valóban ártatlanul Tordán öt évre egy ügyetlen ügyvéd kapkodó védekezése után és míg a börtönben szinylődött, addig virágzó, fiatal felesége egy gyakorlatlan orvos helytelen gyógykezelésének lett az áldozata. Kozma minden sejtjével érezte a tordai justiciard igazságtalanságát és mikor ártatlanságának tudatában megszökött a börtönből, tüzött vadként kellett bujdosnia. Felesége már nem élt, munkát nem kapott, rosszagu nyomortanyákon húzódott meg, ezer vesztélytől hajtva. Ez az egyszerű, szubintelligens ember nem vigasztalhatta magát Schopenhauer filozófiájával. Ő csak azt látta, hogy nyomorog, hogy mindenki ellensége csak azért, mert egy szörakozott ügyvéd ügyetlen védőbeszéde a társadalom kitagadottjává tette. Kozma degenerált családból származik: minden rokona iszákos, börtönviselt ember. Ha volt is valami természetes, igaz, emberi érzés benne, azt meg kellett ömie annak a sok rázuduló igazságtalanságnak, amit a szük, terhelt agya nem tudott kiegyensúlyozni és így önmagával meghasonlott. A büntetőtörvénykönyv 92. szakaszának alkalmazásával a legenyhébb büntetés kiszabását kérem.

Fülöp Biró Szilvia a szeretője és bűntársa volt Kozmának. Felelősséggel tartozik Kozma minden tettéért, mert tudtával és beleegyezésével történtek a betörések, sőt a lopott holmit segítette értékesíteni. Az ügyész tíz évi fegyházra kér számára is. Kis Oszkár favágót orgazdasággal s bűnrészességgel vádolja az ügyész, amiért összesen tíz évi börtönbüntetést kér.

Corcea Sándor volt rendőrrel szemben az ügyész elejti a megvesztegetés vádját s csupán orgazdaság miatt kér öt évi büntetést.

A védelem

A vádlottakat dr. Giurgiu János ügyvéd védte. Közel másfélórás beszédében, szellemes fordulatokkal igyekezett megdönteni az ügyész állításait. Kozma jellemének pontos és aprókékos kiemelése látható hatást gyakorolt a bíróságra.

Dr. Giurgiu hasonló beszédet mondott másik három védencének, Biró Fülöp Szilvia, Kis Oszkár és Corcea Sándor érdekében.

Öt év ...

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza és délután négy órakor olvasta fel Bohatit elnök az ítéletet, mely Kozma Demetert tizenégyrendbeli betöréses lopásban mondja ki bűnösnek, ezért öt évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélik. A vizsgálati fogságban eltöltött három hónapot leszámítják a büntetésből. Biró Fülöp Szilviát büntársként egy évi fegyházra ítélik. Kis Oszkár és Corcea Sándort orgazdaság vátségeért hét-hét havi börtönre ítélték. Az ügyész és a vádlottak felebezték.

Az ítéletkihirdetés után odamentünk Kozmához. Felebbezett ugyan, de látszik rajta, hogy meg van elégedve. Többre számított. Megkérdeztem tőle:

— Hát mit szól hozzá Kozma?
— Bizony kérem, rámhuzták volna a vizeslepedőt még jobban, mert szigorú ám az ügyész. De jól szavalt az ügyvédem. Hiszen azért akadnak épen becsületes ügyvédek is. (f. l.)

— Az elkobzott orosz egyházi kincsek. Moszkvából jelentik: A szovjetkormány az egyházi kincsekből eddig ötezer pud aranyat és ezüstöt és hétezer karát briliánsot kobozott el.

PILPUL

* A romániai magyarok evangélikusok külön püspökségbe akarnak tömörülni. Vagy talán egyházkerületnek hívják azt, amibe tömörülni kívánnak: nem tudom. Nem vagyok tisztában a fogalmakkal. Sohasem voltam evangélikus, még kevésbé magyar evangélikus, nem is kívánok, nem is tudnék az lenni, — nem csoda, ha belső szervezettel nem vagyok egészen tisztában. Azt is, hogy tömörülni kívánnak, egy magyar újság panaszos, tiltakozó írásából tudtam meg. Azon panaszoskodik a lap, hogy a kormány akadályokat gördít a tömörülés elé. Érttem a magyar újság tiltakozását és érttem a kormány intézkedéseinek alapmotívumait. A magyar evangélikusok egyházi megszervezése, egy keretben való tömörülése, a romániai magyarság egyik kulturális erőforrása lehet. A beolvadás, a teljes nemzeti megsemmisülés ellen egészséges élet-ösztönrel tiltakozó magyar kisebbségnek fontos végvárai a kulturálisan együtt és egységesen működő magyar egyházak. A románságnak viszont semmi érdeke nem kívánja azt, hogy a magyar nemzeti kisebbségnek ilyen megerősített végvárai legyenek. Sőt, épen ellenkezőleg.

* Egyetlen egy dolgot tartanék csak érthetőnek — és még ennél is többnek: ildomtalaniságnak. Ha én, zsidó nemzeti és zsidó vallású létemre belé akarnék szólni a magyar kisebbség és a román kormány közötti harcba. Én, aki sohasem voltam magyar, én, aki sohasem voltam evangélikus, — még ha értenék is a magyar egyházi ügyekhez, akkor is ildomtalaniságnak tartanám a beavatkozást. A magyar aspirációk támadását pedig egyenesen politikai éretlenségnek. Hiszen én is nemzeti kisebbséghez tartozom, — tehát az államhatalomnak minden olyan intézkedése, mely akármelyik kisebbség létét célozza, — közvetve az én nemzetemet is érinti. Pedig olyan könnyű volna ebben az esetben is és az életben mindig adódó más esetekben is nyomom követni a magyarság egyes lapjainak példáját. Azoknak a lapoknak a példáját, amelyek magyar létükre állandó, gonosz és legtöbbször piaci rúgóásokban megnyilvánuló támadásokkal, kárörvendésekkel és rágalmaszavakkal támadják az erdélyi zsidóság nemzeti törekvéseit. Nem volna nehéz ezt megtenni még az említett speciális esetben sem.

* Az, hogy én nem értek a magyar-keresztény egyházi ügyekhez, nem lehetne akadály. Egyes magyar lapok példája mutálja. Tudatlanságuk, hozzá nem értésük soha sem akadályozta meg őket a támadásokban. És még azt a viccet is megtehetnék, hogy több hitelenség kedvéért egy magyar evangélikust szólaltassunk meg, a magyarság nemzeti érdekei ellen. Bizony nem volna nagy kunszt. Csak egy jó adag gonoszság, gyűlölet, politikai vakság és ildomtalaniság kellene hozzá. Mindezzel pedig nem rendelkezünk. És legkevésbé az ildomtalanisággal. Ez bizonyára hiányossága a zsidó pszichének, de ősrégi hiánya, melyet még nem tudunk magunkra asszimilálni. Még azok a rétegek se, melyek egyébként majdnem mindenben asszimilálódtak. Olyankor, amikor Budapest önkormányzata miatt kegyur, a katolikus papi stálmok betöltéséről gondoskodott, a zsidó városatyák mindig tartózkodtak a szavazástól. Joguk és lehetőségük meg volt rá. De ildomtalanok tartották, bármily jóindulattal is, beavatkozni egy idegen közösség belső ügyeibe. Jó volna, ha az erdélyi magyarság egyes lapjai legalább ez egy dologban tanulnának tőlünk és ne kényszerítsék ki, hogy mi tanuljunk tőlük.

— Meghalt Erdélyi volt magyar igazságügyminiszter. Budapestről jelentik: Erdélyi Sándor nyugalmazott igazságügyminiszter Budapestben tegnap éjjel nyolcvankétféves korában meghalt. Halála a magyar fővárosban általános részvétet keltett.

Letar a W vezérk

Nagy kémszett le a ranca. W készült

Az Uj Kelet

A bukaresti tel ezelőtt külmára jutott az Oroszországba tartottak fenn a hogy az Orosz ken nagyszabá fel. Az orosz t rendelkeztek, társaság ógére tiában és Buk

A bukaresti Bulgáriában is tonaságra terel ban különbözis séget okoztak gól-hadsereg o csak nemrégib kormány ezek táborkor Jug ekkor akarta elszállástól ré gár kormány adta meg a hogy a gener tárról visszaf mányunk ez a különbözö kor mat és kü ön széről érték el buliuszki-korn nemesak hogy bolgár kormá egyenesen me ték azért, ami intéztek a szó az összes W amnesziát ké adása után m lehessen eltoló

Most ker hogy a bolgá szik megszaba odamenekült sziguranca ny a bolgár ható tottak és Wrangel-hads riában levő n tervek szerin Bulgáriában a hogy a hatal elemekkel egy ciós bázist s riában Orosz ban a bukare tek erről a zóan alkalmaz rásból a köve

— A W ban élő tagja voltak elhely vezérkar azo A bolgár kor tikai menek gási szabadsá marosan arr jutnia, hogy éltek a belejt A bolgár kor dékenységbe menekülteivel csak le sem a katonák vállalt munká verőde rabo kormány el bulgáriai pa hogy a kato tartás, erro mint később laltsága mint

— A tisz fiában laktak rendes vezér Feltűnt, hog lönösen akik goztek, álla szerzte a amikor mind nák zsoldjuk vezérkari t végre is nyo kal állottak

HIREK

Szabadságünnep Balázsfalván

„A román nemzet
Jeruzsálemé”

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Május 14-én és 15-én óriási ünnepek voltak Balázsfalván. Az erdélyi és regábeli románság inpozans számában jelent meg, hogy megemlékezék 1848 májusi eseményéről, amit or nevezetesen román sereglett össze Balázsfalván, hogy egyenjogusítsa magát Erdély többi nemzetiségeivel. A vendégek között, akiket különvonalat vitt Balázsfalvára, megjelent Banu kultuszminiszter, Arghirescu professzor, a miniszter belső tanácsosa, több egyetemi tanár és rengeteg diák.

Vasárnap reggel kilenc órakor dr. Suciú Vazul metropolita nagymisét celebrált, amelynek végeztével a vendégek a román kulturaközpont történelmi nevezetességeit tekintették meg. Délben nagy bankett volt az elemi iskolában. Az első tószót Balázsfalva legöregebb tanára, Negrutiu mondotta. A metropolita után Banu kultuszminiszter emelkedett szólásra s pohárköszöntőjében az 1848-beli forradalmi események jelentőségét méltatta.

Az emlékünnepek második napján Suciú érsek intézett buzdító beszédet az ifjúsághoz, hogy vegyen példát Balázsfalva egykori tanáraitól, Sincái, Baritiú, Burnutiú Györgyről, Papiá Ilariánról, mert csak az ő idealizmusuk volt képes Erdély románságában ébrentartani a nemzeti öntudatot. Ezután diszfelvonulás volt. A szabad ég alatt rendezett előképpben Avram Jancu hadbavonulását rekonstruálta a menetben résztvevő tömeg, amely azután a „Szabadság mezejére” vonult ki, ahol a királyhimnusz hangja mellett rótták le kegyeletét nemzeti hősei iránt. Banu kultuszminiszter nagy beszédet intézett a több ezer főnyi néphez. Beszédében a román nemzet újjászülésének Jeruzsálemként aposztrofálta Balázsfalvát. A miniszter két alapítványt tett, amelynek kamataiból a minden év májusának idusán, a népiünnepélyek keretében rendezett sportversenyek győztesét és a legjobb balázsfalvi végzett teológust jutalmazták meg.

A kolozsvári egyetem nevében Marin Stefanescu beszélt az egybegyűltekhez, akik azután a temetőbe vonultak, ahol Stefan Pop lelkész az 1848-ban hősi halált halt népvézerek lelki üdvéért mondott imát. Déli két órakor diszbed volt az érseki palotában. Nagy feltűnést keltett a banketten Banu miniszter és Vajda-Voevod Sándor pohárköszöntője, melyben a két államférfi Erdély és régi királyság közti politikai ellentétek megszüntetésének szükségességét hangoztatta.

— Ujvári Péter ünneplése. Az újságíró-egyesület a jubileum előkészítésére bizottságot küldött ki, amely az ünnepség programját a következőkben állapította meg: Sas László méltatja a jubilans helyét az irodalomban. Tisztelegések. „Szezonkeresztények” című szatirikus vigjátékot előadják Izsó Miklós rendezésében: Miklóssy Margit, Izsáky Margit, Lengyel Vilmos, Oláh Ferenc és Izsó Miklós. Ligeti József, a Román Opera balletmestere előadja Camille Saint Saëns: A Halál és a leány. Liszt: II. rapszódia, Johann Strauss: Donauwalzer. D'Arin Zaharia operaénekes; Wagner: Lohengrin imája és dalok. Barnáné Z. Erzsébet Kaczer Illés „Hét tánc” című versére táncol. Forgács Sándor szaval. Kaczer Illés konferál.

— A Duna-bizottság befejezte munkálatait. Bukarestből jelentik: Szulinából jelentik, hogy a Duna-bizottság befejezte munkálatait és Galacba utazott.

— A miniszterelnök római és párisi útja. Bukarestből jelentik: Génuból érkezett jelentés szerint Bratianu a konferenciáról Rómába, onnan Párisba utazik és csak azután tér vissza az országba.

— A brailai tengerészláadás. Bukarestből jelentik: A brailai kikötőben a „Maria” nevű holland hajón történt lázadásról ezeket jelentik: Szombat este Laers fűtő több tengerész kíséretében megjelent Banghatt kapitánynál és előterjesztette követeléseit, amelyek béremelésre, valamint a nyolc órai munkaidőre vonatkoznak, mert ellenesetben nem garantálhatják a kapitány életét, sem a hajó épségét. A parancsnok iparkodott lecsendesíteni a legénységet, miközben egyik tengerész, aki nem esatlakozott a lázadókkal, a partra evezett és lármát csapott. A rögtön értesített holland konzul, Mendel Viktor és Mihutzu kikötőkapitány azonnal a hajóra siettek katonaság kíséretében. A lázadók a gépházban elbarrikádozták magukat és csak hosszas fenyegetőzés után, hogy a hajót felrobbantják, adták meg magukat. A legénységet azonnal letartóztatták és a sziguranca őrzetében maradtak a hajó indulásáig, amikor a hajóval elszállították őket. A román hatóságok nem indítottak vizsgálatot, mivel a lázadás idegen állam területén, holland hajón történt.

— Törökország és Románia viszonya. Bukarestből jelentik: Az „Universul” mai számában interjú közöl a török miniszterrel, amelyben kijelenti, hogy Törökország és Románia jóviszonyának mi sem áll utjában és a porta mindent megtesz ennek a jóviszonynak kimélyítése érdekében.

— Harc Moric Hartmann holtteste körül. Bécsből jelentik: Dr. Ludo Hartmann egyetemi tanár, neves szociáldemokrata politikus azt a megkeresést intézte a bécsi zsidó hitközség elöljáróságához, hogy ötven évvel ezelőtt elhunyt atyja holttestét, akit a zsidó temetőben temettek el, adják ki, abból a célból, hogy a keresztény temetőbe hantolhassák el. Bécs városa ugyanis Moric Hartmannnak, a nagy-névi filozófusnak diszairhelyet jelölt ki elhunytá ötvenéves évfordulója alkalmából a központi katolikus temetőben. A hitközség vezetősége azzal az indoklással tagadta meg a holttest kiadását, hogy Moric Hartmann mint zsidó élt. Ludo Hartmann erre egy beadványban kifejtette, hogy apja nem volt zsidó érzésű, tehát nem nyugszik „illetékes földben”. A hitközség azonban mereven ragaszkodik álláspontjához és csak akkor hajlandó kiadni a filozófus holttestét, ha hatóság bizonyítvány igazolja, hogy már életében kilépett a zsidó vallás kötelékéből.

— Zsidó iskolafentartók és hitközségek! Közledek a tanév vége. A zsidó diákok szorgalmát legjobban a szép zsidó könyvvel lehet megjutalmazni. A legszebb ajándékkönyv S. J. Agnon nemes, zsidó gondolatoktól ragyogó regénye az: „És a meggörbedt kiegyenesedik. Zsidó sorstragédia, amelyet telit a zsidó vallásosság miszticizmusa. A díszesen kiállított könyv bolti ára 30 lei. Az Uj Kelet előfizetői, az iskolafentartók és a hitközségek kedvezményes áron, 25 leiert kapják. Nagyobb megrendelésről nagyobb kedvezményt ad az Uj Kelet könyvosztálya. (Cluj, str. Baron L. Pop 10.) A könyvosztály az iskolafentartók és hitközségek minden egyéb könyvszükségletét is beszerzi.

— Fiume integritásáért. Fiuméből jelentik: A fiumei kereskedők és iparosok tiltakozó ülést tartottak, amelyben táviratilag fordultak Factához, hogy a Santa Margueritai tárgyalásokon Fiume integritását védje meg. A fiumei munkások sztrájkja tovább tart.

— Trockij, a milliomos. Párisból jelentik: Párisi lapjelentések szerint az orosz végrehajtóbizottság legutolsó ülésén heves jelenetek játszódtak le. Trockij azzal vádolták meg, hogy több mint harmincmillió aranyrubel vagyont szerzett magának.

— Majláth gróf interveniált a státusbirtokokért. Bukarestből jelentik: Gróf Majláth erdélyi püspök interveniált a kormánynál, hogy az erdélyi római katolikus státus ingatlanait ne sajtáítsák ki, mert azok filantropikus és kulturális célok fedezésére szolgálnak. Kiszajátítás esetén az államnak kellene a katolikus iskolákat fenntartania. A kormány még nem válaszolt a püspök előterjesztésére.

— A zsidó kivándorlási ügy Génuban. Varsóból jelentik: A népszövetségi tanács kivándorlási osztályának megbízottja, dr. Fritjof Nansen értesítette a „Hias” európai osztályának igazgatóját, Held Adolfot, hogy orosz és ukrán kivándorlási ügyekben mint zsidó szakértőt szeretné meghallgatni Génuban. Held Adolf a meghívásnak eleget tett és részveszt a Nansen elnökléte alatt folytatandó tárgyalásokon.

— Szervezkednek a szlovenszko-i nem ortodox hitközségek. Lonsónról jelentik: A szlovákiai nem ortodox zsidó hitközségek régóta érzik annak a visszás helyzetnek hátrányait, hogy külön szervezetük nem lévén, őket a Jüdischer Volksverband és az ortodoxok ellenséges érzületű egyesületei képviselik. Ezért Nógrád-, Bars-, Zólyom- és Hontmegye zsidó hitközségeinek kiküldöttjei már egy esztendője Szliácson megtartott értekezletükön kimondták, hogy köriratban fordulnak Szlovenszko összes nem ortodox hitközségeihez egy olyan hitközségi szövethez megalkotása ügyében, mely minden politikai és nem zsidó kérdés kizárásával tisztán vallásfelekezeti alapon őket is magába foglalná. Most Szlovenszko nem ortodox zsidóságának vezető férfiai összes izraelita hitközségeit országos gyűlésre hívták Póstyénbe június 5-ére. Az országos gyűlésen minden hitközséget elnöke és rabbija képviselik. Olyan hitközségek, melyek lélekszáma az ezret meghaladja, minden további ötszáz lélek után még egy képviselőt küldenek ki.

— Házasság. Nussbaum Gizella és Jakóbi Rezső, Nussbaum Regina és Farkas Izidor, folyó hó 16-án Marosvásárhelyen házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Klopót Rezső radnóffjai lakos eljegyzte Strul Esztikét, Strul Mihály gyergyótolgyesi lakos leányát.

— Czitron Renée és Kotzander Gyula fakeskedő Déva, jegyesek.

— Nem jelennek meg a kommunista-per tanúi. Bukarestből jelentik: A kommunista-per mai tárgyalásán a beidézett tanúk közül csak egy jelent meg. Az elnök elrendelte, hogy az eddig meg nem jelent kétszáz tanu ellen elővezetési parancsot adjanak ki. Dobrogeanu Gherea védője kéri orvosi látellet felvételét, mivel védenécut vasárnap éjjel cellájában súlyosan inzultáltak. A vádlottak, számszerint száztizenötön éhségstrájkba léptek. Követelik, hogy a fogházigazgatóságot és a szolgaszemélyzetet cseréljék ki, mert a vádlottakkal szemben rossz bánásmódot tanusítanak. A mai tárgyaláson a vádlottak éhségstrájkját tudomására adták a tárgyalási elnökök, akit a bír lát-hatóan meglepett és Dobrescu védő felszólalására kijelentette, hogy minden intézkedést megtesz, hogy a vádlottak kívánságát kielégítse. A mai tárgyaláson kihallgatták Hetianeu kapitányt, mint tanút, aki a vádlottakra nézve kedvező vallomást tett. Nem lévén más tanu, a tárgyalást felfüggesztették.

— Az ortodox zsidóság az oroszországi vallási türelmetlenség ellen. Varsóból jelentik: A lengyelországi Aguda központi bizottsága éleshangu tiltakozó táviratot intézett a génubai konferenciához az inkvizitóriai türelmetlenség ellen, amellyel az orosz kormány a zsidó vallást és annak intézményeit üldözik. A kérvényt Perlmutter rabbi és Mendelsohn képviselő írta alá.

— Megnyit az első lengyel gimnázium Danzigban. Varsóból jelentik: Danzigban szombaton avatták fel ünnepélyesen az első lengyel gimnáziumot.

— Megalakult az új görög kormány. Aténából jelentik: Az új kormány letette az esküt Stratos a miniszterelnöki tárcán kívül a külügyi és hadügyi tárcát is vállalta. A kamara ma ülést tartott. Stratos levelet intézett a kamara elnökéhez, amelyben jelzi, hogy holnap elmondja programbeszédét.

— A franciák cáfolják a rajnai köztársaság tervét. Párisból jelentik: A Havas-ügynökség megcáfolja azt a német forrásból származó hírt, mely szerint a franciák egy rajnai köztársaság proklamálását készítik elő.

— Megvonták a szállítási jogát egy román laptól. Bukarestből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság megvonta a szállítási jogát a Bécsben megjelent „Ardealul” című román nyelvű napilaptól.

— Nagy turistaforgaló Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Az elmúlt két hónapban 500 amerikai turista kereste föl Palesztinát. Körülbelül ugyanennyien jöttek Angliából, Franciországból és más európai jóvalatju országából.

— Az agudisták és cionisták együttműködése? Frankfurtból jelentik: Az itteni cionista szervezet közgyűlésén H. Weisz az Aguda két vezetőjének: dr. Ehrmann és Jakob Rosenheim nevében kijelentette, hogy az agudisták készek együttműködni egy zsidó Palesztina újjáépítése érdekében a cionistákkal.

— Kiáradt a Prut. Bukarestből jelentik, hogy a Prut kiáradt és elöntötte Foksa és Broscasesti falvakat. A lakosság a hegyekbe menekült. A víz ezer hektár földet öntött el. A kár tetemes.

— Éhínség Kiewben. Londonból jelentik: Az ukrán zsidók itteni szervezete néhány nappal ezelőtt jelentést kapott a kiewi éhínségről. A városban teljességgel lehetetlen megélni annak, aki nem szervezett munkás, hanem szabadpályán működik. Az élelmiszerek drágasága napról-napra emelkedik és a napi élelem ma már millió rubelbe kerül.

— Lemondott a finn kormány. Helsingforsból jelentik: A finn kormány lemondott. Lemondásnak oka, hogy a kamara bizalmatlanságot szavazott a külügyminiszternek a varsói tárgyalások miatt.

— A Természetbarátok Turista-Egyesülete f. hó 21-én, vasárnap reggel hét órai indulással családias jellegű kirándulást rendeznek a Barcsényi turisztaházhoz és a Rákóczy-forráshoz, melyen turista és közérdeklő szempontból is, egyelőre provizorikus javításokat eszközöl. Ezenkívül az egyesület főtükára a napfény gyógyhatásáról és alkalmazási módjáról értekezést tart. Vendégeket az egyesület szívesen lát. Találkozás reggel háromnegyed hét órakor a Szent György tér felőli Majláti-utca sarkán. Élelmet mindenki hozzon magával.

* Futball, uszó, atlétikai és tennisz felszerelések állandóan nagy választékban kapható Sugár & Co. sportruházában Calea Victoriei (Kossuth Lajos-utca) 5.

— Az ukrainai pogromárvák palesztinai telepítése érdekében működő bizottság f. hó 18-án, csütörtök d. u. 4 órakor Lederer Albertné lakásán (Bartha M. utca 16.) ülést tart, amelyben meg fogják beszélni a dr. Szarvasné bizottsági elnök hirtelen elutasításával szükségessé vált teendőket és a bizottság tagjai be fogják száma az eddigi munkájukról. A vidéki gyűjtőket ez uton kéri a bizottság, hogy gyűjtésük eddigi eredményéről szíveskedjenek sürgősen jelentést küldeni dr. Eisler Mátyás rabbi címére; a már begyűlt készpénzadományokat pedig juttassák el a Banca Marmorosch & Blank kolozsvári fiókjához „A pogromárvákért” számla javára, a feattevezettek egyidejű értesítésével.

* Jó hír. A brassói Metropol szálloda kóser étterme megnagyobbitva és renoválva kedden, f. hó 16-án újból megnyitott Katz és Káhu vezetésével.

Ha gyorsan kiszolgált,
pontososan kimért és jó tűzifát akar,

forduljon a **Frenkel-fatelephoz**

1347

(volt Janovitz és Tsa) Strada Aprinjacarelar
(Gyufagyár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-64.

D

a D

a nemci

Berlin,

Oszkár, a

a németors

bizottság el

beszélgetést

Rundschau

Bank hatal

német pénz

újságírók é

képen följá

mondani fo

nista lapban

mondotta

nem cionistá

a Keren Ha

gondolja, ho

Palesztin

a c

hanem az ő

Ebben a me

tételeknek

hája, egyes

nemcionistá

jessző és P

a zsidó párt

és az ügyne

azzal kell k

leges egyém

irányításban

— Epen

jesen semleg

gondoltam,

hasznára les

ren Hajjessz

Hajjesszöd eg

hogy a világ

tudja foglal

tíz ki eléjük

dósága is ol

fogni ezt az

az Németers

eredmény is

zsidóság egy

teljesen kiel

— De ha

a cionizmuss

az újságíró

ján érzi köte

fölpépítésben

— Kétség

Wassermann

minden zsidó

óriási érz

Természet

AZ ÁL

Ir

15.

Nagyapó

kiesít fárad

rajta, hogy

Jártányi ere

mit s a lába

elengedni lly

„amig meg

sietős volt az

milyen siető

hogy bemeg

dem, amig e

„Igazad var

hogy llyiesk

És akkor me

apó.” A kif

ismeret nem

már láttam

rendben, meg

Meg kellett

nak. Igaz, n

rábbi címére;

a már begyűlt

készpénzadom

nyokat pedig

juttassák el

a Banca Marm

rosch & Blank

kolozsvári fi

ókjához „A p

ogromárvák

ért” számla ja

vára, a featte

vezettek eg

gyidejű érte

sítésével.

* Jó hír. A

brassói Metropol

szálloda kóser

étterme megn

agyobbitva

és renoválva

kedden, f. hó

16-án újból

megnyitott

Katz és Káhu

vezetésével.

Dr. Wassermann Oszkár, a Deutsche Bank igazgatója nyilatkozik

a nemcionista zsidók kötelelességeiről Palesztina újáépítésében

— Az Uj Kelet tudósi ójától —

Berlin, május 15. Dr. Wassermann Oszkár, a Deutsche Bank igazgatója és a németországi pártközi Keren Hajjeszód bizottság elnöke, a napokban hosszabb beszélgetést folytatott a berlini „Jüdische Rundschau” szerkesztőjével. A Deutsche Bank hatalmas palotájában fogadta a német pénzügyi kiváló tekintélye az újságíró és a beszélgetés bevezetése-képen főleg tréfásan jegyezte meg, hogy kétségesnek látja, vajjon az amit mondani fog, alkalmas lesz-e egy cionista lapban való közzétételre. Mert, — mondotta nyomatékosan — ő maga nem cionista és épen azért csatlakozott a Keren Hajjeszód-munkához, mert úgy gondolja, hogy

Palesztina fölépítése nem egyedül a cionisták feladata,

hanem az összes zsidóság kötelessége. Ebben a munkában, mely a zsidó történelemnek egyik legnagyobb szerű munkája, egyesülnie kell cionistának és nemcionistának egyaránt. A Keren Hajjeszód és Palesztina fölépítésének ügye a zsidó pártállásoktól teljesen független és az ügynek ezt a semlegességét épen azzal kell kifejezésre juttatni, hogy semleges egyéniségek vegyenek részt az irányításban.

— Épen azért, mert én magam teljesen semleges személynek tartom, úgy gondoltam, hogy az ügynek kifelé is hasznára lesznek, ha a németországi Keren Hajjeszód élére állok. A Keren Hajjeszód egyik jelentősége abban áll, hogy a világ minden zsidóját egybe tudja foglalni és egyetlen közös célt tűz ki eléjük. Ha a többi országok zsidósága is olyan komolyan fogja fölfejni ezt az együttműködést, mint mi Németországban, akkor az anyagi eredmény is, melyet a németországi zsidóság egymagában nem tudna elérni, teljesen kielégítő lesz.

— De ha direktor ur tagadólág áll a cionizmussal szemben, — kérdezte az újságíró — miféle motívumok alapján érzi kötelességének, hogy Palesztina fölépítésében segítkezzen?

— Kétségtelen előttem, — válaszolt Wassermann direktor — hogy Palesztina minden zsidó részére

örömi érzelmű értéket képvisel.

Természetesen tudjuk, hogy van

nak zsidók, akik ezt a tényt tagadják. Az ilyen zsidók azonban az én érzelmem szerint már nem is számíthatók zsidóknak és a származásuk csak pusztán véletlenné tekintendő. Meg vagyok győződve róla, hogy a zsidóság túlnyomó többségében föl lehet kelteni azt a meggyőződést, hogy Palesztinában otthon kell teremni mindama zsidók részére, akik jelenlegi tartózkodási helyükön testileg, szellemileg vagy lelkiileg elnyomottaknak érzik magukat. És ha fölmerül a kérdés, hol teremtsünk otthon ezeknek a zsidóknak, akkor minden körülmények között csakis Palesztina jöhet számításba. Még akkor is, ha esetleg másutt bár miféle körülményről fogva alkalmasabb terület állana rendelkezésünkre és hogyha Palesztinában a legnagyobb nehézségekkel kellene megküdenünk. Mert a zsidóságnak Palesztina-gondolatával való egybeforrottsága egy lelki realitás, melyet a legnagyobb eredménnyel lehet és kell gyümölcsözővé tenni.

— Meg vagyok győződve róla, hogy ebben az országban, ahol a zsidók bármilyen számarányban álljanak is a többi lakossághoz, azonban kifelé és befelé autonómiával bírnak és ennél fogva zsidóságuk miatt elnyomatást nem kell szenvedniök, viszont az ország vezetésében gazdasági erejüköz mérten résztvesznek, egy ilyen országban, amely még ezenfelül Palesztina is, a zsidó munka nem kizárólag a földműves és ipari munkákban fog kimerülni, hanem maga az egész zsidóság

szellemi megújodását

fogja megérni, mely teljesen más lesz mint a mostani chaluka zsidók szellemi és vallásos élete. A szellemi élet hamarosan fel fog lendülni és Palesztina kulturális centrumává fog válni az összes zsidóságnak. Ki tudja, talán valamikor újra lesznek prófétaink, de bármint hozzon is a jövő, mi jelenleg Palesztinából otthon akarunk csinálni azoknak a zsidóknak, akik jelenlegi környezetükből ki akarnak menekülni, mert ez a környezet emberhez nem méltó. Ilyen ügyért dolgozni pedig föltétlenül kötelessége minden zsidónak, tekintet nélkül arra, hogy cionista, vagy sem.

— Mindehhez azonban még egy másik fontos momentum is hozzájárul. Senki sem zárkozhatik el annak megállapításától, hogy

a zsidóság a nyugati országokban számbelileg és szellemileg is csökkenőben van.

A gazdasági érvényesülés Nyugateurópában és Amerikában a zsidóság részére fizikai tekintetben is hanyatlást hozott. A községi élet és szervezet bomlófélben van. A gyermektelenség és a hitehagyás hihetetlenül gyengíti számbeli erőket. Eddig a zsidóságnak a nyugati bomlás ellensúlyozására volt egy hatalmas rezervoárja: a keleteurópai zsidó centrumok. A mai politikai viszonyok mellett azonban nem látható előre vajjon meg tudnak-e maradni ezek a keleti centrumok, vagy pedig és ez a valószínűbb eset, teljesen fel fognak morzsolódní. Épen azért, ha Palesztinában megteremtjük a zsidóság örökké élő kultúráját, akkor

valami nagyszerűt tettünk.

Azáltal, hogy szabad otthon teremtnék azoknak a zsidóknak, akik csakis mint zsidók jönnek az országba és zsidóságot ki akarják ott élni, végtelenül fontos életlehetőséget teremtjük meg a zsidóságnak, mert az ottani életből a zsidó örökzövegnek kell majd kifejlődnie.

— Milyen vonatkozásban volt ön eddig a zsidósággal, — kérdezte végül az újságíró.

— Erre a kérdésre csak nagy általánosságban felelhetek, — válaszolt a bankigazgató. Én magam, fiatalkoromban szigorú zsidó nevelésben részesültem, zsidó életet láttam magam előtt, szeretem a zsidóságot és ismerem a zsidó irodalmat, a bibliai, a talmudi és jórészt a rabbinikus irodalmat is. Magam részéről, bár nem vagyok ortodox, mindig a legnagyobb tisztelettel viseltem az ortodoxia iránt. A cionizmussal szemben is, — mindamellott, hogy én magam anticionista vagyok — tudok annyira objektív lenni, hogy elismerjem a zsidóságra gyakorolt kiváló hatását. A cionizmusnak sikerült véghez vinnie azt, amit sem az ortodoxia, sem a liberálistmus nem tudott elérni:

a fiataloságot visszanyerte a zsidóságnak.

A fiataloságot a cionista eszme befolyása alatt újra visszanyerte zsidó öntudatát és egyre nagyobb mértékben foglalkozik zsidó tudományokkal. Az az érdem, melyet a cionista mozgalom

a héber nyelv újálesztése és elterjesztése körül kivívott, nagy és megbecsülhetetlen, mely előtt mindenkinek meg kell hajtani az elismerés zászlaját. Én magam részéről szívesen dolgozom együtt a cionistákkal, a Keren Hajjeszódban is és semmi kifogásom nincs az ellen, ha ők ugyanezért az ügyért más indokok alapján dolgoznak, mint én. Nyomatékosan hangsúlyoztam azonban, hogy én magam semmiképpen sem vagyok cionista. És nemzeti ideológia nem vezet engem. Minden emberbaráti dolog iránt érdeklődtem, de propagálni csak olyan vállalkozásokat propagáltam, melyeknek tudományos és szellemi jelentőségük van. Ezért irtam alá nevémet a Keren Hajjeszód fölhívása alá, mert hiszek benne, hogy a Keren Hajjeszód mai nyomasztó problémáinak legfontosabb részének: a zsidó nép föntartásának szolgálatában áll.

— Az igazságügyminiszter érvényt

szerez a nyelvrendeletnek. A „Lupta” mai számában intervjut közöl Florescu igazságügyminiszterrel, aki kijelenti, hogy szilárdul el van tökélve, hogy érvényt szerez a román nyelv használatára vonatkozó törvényes rendelkezéseknek az erdélyi és bánáti bíróságoknál.

— Kávés-kongresszus: Nagyváradon.

Nagyváradról jelentik: Ma délután tíz órakor nyitották meg Nagyváradon a kávéosok és vendéglősök országos kongresszusát, melyre mintegy kétszáz kávéos és vendéglős gyűlt össze. A kongresszuson megjelent Oana dr. kolozsvári belügyminiszteri tanácsos és Ardelean Justin dr. nagyváradi prefektus. A kongresszus díszelnökévé Ardelean Justint kérték fel, aki elfogadva a tisztséget, megnyitotta a kongresszust. A kongresszus elnökeinek Pongráz Lajos szatmári, Hangam Petru kolozsvári, Friedrich József nagyszabenyi és Vajda János nagyváradi vendéglősöket választották meg. Décei Aurél indítványára elhatározta a kongresszus, hogy a jegyzőkönyvet román és magyar nyelven fogják vezetni. Ezután egyhangulag kimondták az országos szövetség megalakítását. Lendvay Jenő temesvári kereskedelmi és iparkamarai titkár emelkedett ezután szólamra és megszabásu beszédében a szabadkereskedelem visszaállításáért szállott szóra. A kongresszust ezután felfüggesztették és folytatását holnap délelőtt tíz órára tűzték ki. Délután két órakor bankett volt a Félix-fürdőben.

az új görög kor-jelentik: Az új kor-küt Stratos a minisz-kivül a külügyi és vállalta. A kamara Stratos levelet intézett az, amelyben jelzi, adja programbeszédét.

cífolják a rajnai t Parisból jelentik: g megcímolja azt a származó hírt, mely egy rajnai köztársá-készítik elő.

a szállítás jogát Bukarestből jelen-zérigazgatóság meg-egát a Bécsben meg-című román nyelvű

staforgalo Palesz-emből jelentik: Az obban 500 amerikai Palesztinát. Körül- n jöttek Angliából, más európai jóvalu-

sták és cionisták Frankfurtból jelen- sta szervezetet köz- az Aguda két veze- nn és Jákob Rosen- jelentette, hogy az együtműködési egy újáépítése érdekében

Prut. Bukarestből Prut kiáradt: és el- Broskasesti falva- a hegyekbe mene- tatar földet öntött

ewben. Londonból n zsidók itteni szer- pal ezéltt jelentést ségről. A városban len megélni annak, tt munkás, hanem dik. Az élelmiszerek apra emelkedik és már millió rubelbe

a finn kormány. entik: A finn kor- Lemondásnak oka, zalmatlanságot sza- niszternek a varsói

etbarátok Turista- 21-én, vasárnap reg- sal családias jellegű ek a B-resényi tu- Rákóczy-forráshoz, zérdekű szempont- vizitórius javításo- rül az egyesület gyógyhatásáról és áról értékeztést tart. sület szívesen lát. ro negyed hét óra- ter föléli Majális- mindenki hozzon

atlétikai és tennisz an nagy választék- r & Co. sportáru- iei (Kos-suh Lajos-

pogromárvák pa- érdekében működő an. esütörtök d u. Albertné lakásán 16) ülést tart, gják beszélni a dr- gi elnök hirtelen gességé vált leendő- g tagjai be fognak unkájukról. A vi- uton kéri a bizott- nek eddigi eredmé- nek sürgősen je- Eislér Mátyás fő- ar begyűlt kész- pedig juttassák el ch & Blank kö- a pogromárvák- a featnevezettek

rel. brassói Metropol erme megnagyob- dedden, f. hó 16-án z és Káhu vezé-

Strada Aprinjcarelup fon 2-90, 4-01, 2-64.

AZ ÁLOMTELEPES

Irja Kaczér Illés

15. Jön a kufár

Tel-Chálóm, szénagyújtós

Nagyapó beteg. Fekszik. Egy kicsit fáradt, mondja, de mi látjuk rajta, hogy nagyon-nagyon fáradt. Jártányi ereje sincs, alig eszik valamit s a lába megdagadt. „Kár volt elengedni Ilyicskát”, mondja Berácha, „amíg meg nem nézte.” „Nagyon sietős volt az utja”, felelem. „Akármilyen sietős volt. Ha én tudom, hogy bemege a faluba, nem engedem, amíg el nem jön nagyapóhoz.” „Igazad van, de mit tudtam én, hogy Ilyicska egy hétig is ottmarad! És akkor még nem is feküdt nagyapó.” A kifogásaim jók, de a lelkiismeret nem hagy nyugodni. Én már láttam nagyapón, hogy nincs rendben, még mielőtt ágynak dőlt. Meg kellett volna mondani Ilyicskának. Igaz, mire először gondoltam rá komolyabban, Ilyicska aratni kezdett, resteltem volna zavarni. Most már látom, nem kellett volna restelni. Ilyicskának ember élete fontosabb, mint az élet a mezőn.

Alig várom, hogy visszajöjjön. A házon dolgozom, javítgatom a vizrongált falakat s ki-kínézek az utra, nem jön-e még. Nem jön. Megyek nagyapóhoz, nagyapó most mindig mosolyog. „Olyan szép piros vagy Jisáj. Erősebb mint azelőtt. Már semmi bajod.” „En jól vagyok.” „Persze a ház. Kicsit tönkretette a víz. De mindent helyre lehet hozni.” „Te is meggyógyulsz nagyapó.” Le-

gyint. „Én?” És megint a házról beszél. „Azt mondja Berácha, jövőre kőházat emelsz. Ezt lebontod? Jobb lesz, ha meghagyad magtárnak és melléje építesz.”

Nem bírom sokáig fehér mosolyát, amely pillanatra se távozik az arcáról. Megyek ki a földemre, megforgatom a szénát. Ehez sincs sok türelmem. A rizst nézegetem, a víz kezd véglegesen eltakarodni róla s a kalászkok dusan ringatóznak s ezüstösen, mint egy szélfodrozta tó. De sokáig ezt se nézhetem. A fehér rizs úgy mosolyog mint a fehér nagyapó. A rizs mosolygása ígéret és élet, nagyapóé... Nem akarok gondolni rá... Átszaladok Ilyicska telepére, talán már itthon van, talán éjjel érkezett vagy valamilyen kerülő uton. Nincs idehaza. Iza dolgozik a földjén, learatott, behordta a termést, földdel betapasztotta a házat, megmeszelte a falakat, virágot ültetett... mindenütt csín és tisztaság. Erős lyány ez az Iza, derék munkát végzett. Ahogy nézem, mintha kicsit megömbölyödött volna. Igen a csipője... s a szemében ismerős csillogás. Hol látám én ezt a nedves, szelid csillogást? Jólesik nézni. Nevetnem kell. Hát mégis összekerülnek ezek is.

„Persze”, mondja Iza. „Most már ittmaradok, mert szükségünk van egymásra. Neki rám, ha megy a betegéhez és nekem rá... nevet... „ha én leszek beteg.” A nevetése nem sirós, mint valaha, derült és tiszta, mint a fűréneke a veretében. Siet be a házba, hoz egy székot, egy bögre tejet, megkínál. „Köszönöm, nem

szoktam napközben.” „Csak fogadd el, Jisáj.” A kezembe nyomja és beszél. „Ó hívott nemegyszer. Eljünk együtt. — Nem! Büszke voltam, makacs, megélek a magam lábán is. Jött az árvíz, akkor se. Eltűnk a tetőn, mint te. Pedig az ágyékom alatt már rugdalózott a fia. Most hogy elment beteghez és itthagytá az aratást...” Néz a messzibe és folytatja. „Akartak jönni a többiek is. Zebulon erőltette, hogy ő. — Erősebb is vagyok, szomszédja is vagyok, majd én befejezem. Alig tudtam lerázni. Hogy jön hozzá Zebulon? És tudott volna ő itt rendet teremteni! Ne nézd a vörös emberét!”

Édes ez az Iza. Szeretném megölelni s megcsókolni... ahogy a testvéremet. Nem. Féltre találja érteni. Bucszom s megyek. „Ha jön Ilyicska, küldd azonnal nagyapóhoz.” „Igen, igen”. Már nem nyugtalanít annyira nagyapó. Talán nem is olyan beteg. Mindig mosolyog. Fájdalmait se lehetnek. Egy kicsit fáradt. A lábát meghűtötte, amikor jött a víz, de hever egy-két napig, kiheveri. Megyek vissza a földemre. Az erő rizshez. Ahogy megcsillan rajta a nap, ugyanaz az áldott nevetés, amit most Iza szemében láttam s ami... igen, igen Berácha szemefehérjében ezüstlik, ahányszor új élet érlelődik a szíve alatt.

Azért ki-kínézek az utra, nem jön-e Ilyicska. Nagyon várom, de ha jönne, engedném, hogy előbb hazamenjen. Nem jön. Nagyon beteg lehet a kis Abdulla, hogy nem hagyja ott egyetlen pillanatra se. Eleinte aggasztott a gyerek, de most, hogy

Ilyicska nem jön, miatta nyugodt vagyok. Meg fog gyógyulni. Berácha türelmetlen, hogy át kellene küldeni valakit a faluba, jöjjön már vissza. Magam is gondoltam erre nemegyszer. De most elvetem magamtól a türelmetlenséget. Ilyicskát nem szabad sürgetni. Ó addig maradj az arab gyerekekhez, amíg jónak látja. Nagyapó? Nyolc-egynéhány évig gyűjtötte magában a kórsgágot, nem lesz baj evvel a néhány napi késedelemmel.

Sokszor határozottan haragszom Beráchára, amiért olyan nyugtalan. A nyugtalanság ragad és én is. Pedig nincs rá ok. Ellenben a kis Abdulláért nem nyugtalanokodok, nem ismeri, sose látta, nem tudja elképzelni, hogy beteg. Szegény! mondta egyszer kétszer, aztán már méltatlankodott, hogy olyan sokáig húzza. Berácha nem tudja milyen fontos, hogy a kis Abdullát megmentsen Ilyicska. Berácha él nyugodtan, ő sose tusakszik az ő bensejében az arabokkal. S ha lát engem halgatag és elborult homlokkal, duzzog, hogy sose lehet egy szavamot hallani s mindig rosszkedvű vagyok. Pedig nem sose és nem mindig. De van úgy, hogy évés közben vagy hevertemben rámtámad a láthatatlan ellenség s én harcolok vele vérrel, keserűséggel és kavargó indulattal.

Fúj, ez az önzés! kiált rám legbelülről egy vékony tiszta hang. Már van valamid, háza, földed, barmod, most ezért a kis maradék nyugalomért feláldoznád ezt az öreg testvéredet! Elnyomom a vékonyka hangot. Nem. Nagyapó maga mondja, hogy

KÖZGAZDASÁG

A valuta és devizakereskedelem szabályozása Csehszlovákiában

Az Uj Kelet tudósítójától

Kassa, május 17. Novotny pénzügyminiszeri tanácsos a kassai kereskedelmi és ipari kamarában tegnap nagyszabású előadást tartott a valuta- és devizaüzlet szabályozásáról. Előadásában a többek között a következőket mondotta:

— A nemzetközi kereskedelmi és áruforgalom számára mi sem rejt nagyobb veszélyt magában a külföldi devizáknál és valutáknál, melyek „árúként” kezeltetvén, a kínálat és kereslet arányának következményéből folyó változatlan törvénynek s ennek folytán folytonosan változó áraknak — árfolyamoknak vannak alávetve. Az árfolyam ingadozása csak az ezen áruval kereskedőknek, azaz a spekulánsoknak válik hasznára, akik közül a tapasztaltabbak mindig nyerne, tekintet nélkül arra, hogy az árfolyam emelkedik, vagy süllyed-e. Az árfolyamkülönbséget minden esetben az fizeti, akinek szüksége van devizára, tehát a kereskedő, az iparos, vagy pedig a pénzspekuláns, ha süllyedő valutának eladását, vagy az emelkedő valutának a fedezését a kedvező pillanatban elmulasztotta. Minden nemzet gazdasági életének alapköve az ipar és kereskedelem volt és lesz, ennek folytán alig vonható kétségbe, hogy a legislatív, vagy adminisztratív testületek kénytelenek a valuta- és devizakereskedelemben védőleg beavatkozni, ezt a védelmet csakis a nemzetközi kereskedelem és ipar érdekében kell gyakorolniok.

Az ipar és kereskedelem legemlékezőbb érdeke a termelési és eladási kalkuláció teljes biztonságával való megejtése. Tényleges árfolyamvesztességek szinte kivétel nélkül gyors árfolyamingadozások alkalmával állhatnak elő. Az árfolyamingadozások hátterének vizsgálatánál majdnem mindig valamely pénzspekuláns csoportban látjuk az árfolyamváltozások végső okát. Ezen pénzüzérekkel egy szintjára helyezhetők azon államok kormányai, melynek országuk termelési értékeire való tekintet nélkül bank- és államjegyeinek forgalmát szaporították és szaporítják. Ha tehát valamely kormányzat vagy

törvényhozó testület szükségesnek látná a kereskedelem és ipar érdekeinek megvédését, nem használhat célravezetőbb eszközt, mint deviza- és valutaüzletnél

az üzérkedés kizárását.

A csehszlovák köztársaság ilyen intézkedést első ízben és hivatalosan a pénzügyminiszerium 1919 január 30-iki 47. számú immár érvényét veszített rendelete jelentette, melynek értelmében devizaközpont állították fel a prágai L-számitoló Banknál és erre átruháztatták az Osztrák Magyar Banknál eddig működő osztrák-magyar devizaközpont hatásköre. Habár ezt az intézményt a kormány feloszlatta, ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy — általában elterjedt tévhit szerint — a valuta- és devizaüzlet korlátozó intézkedések is hatályukat veszítették volna, sőt ugyanez a rendelet a feloszlított devizaközpontnak hatáskörét ismét a pénzügyminiszerium bankhivatására ruházta vissza, amiáltal a forradalom előtti jogállapot van ismét helyreállítva. Ezzel a valuta- és devizakereskedelemmel való foglalkozás is, az ily üzletekre való feljogosítás engedélyezése és visszavonása a pénzügyminiszternek lett fenntartva.

Novotny részletesen ismertezte azután a rendelet szakifejezéseinek sajátos értelmét, különösen a „valuta” jelentését, mi alatt értendő a „szűkebb értelemben vett idegen fizetési eszközök” és a „deviza” jelentését, mi alatt „csekkokat, váltókat, kifizetéseket stb.” kell érteni. Ismerte a valuta- és devizakereskedelemmel való korlátozott jogosítványok korlátait, azok különböző terjedelmét s az ezekre vonatkozó összes jogforrásokat a pénzügyhatóságok gyakorlatával együtt.

Belföld

(x) Elintézik a részvénytársaság-alakítási kérvényeket. Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelmi miniszter felkérte a Banca Nationalat, valamint a pénzügyminisztert, nevezék ki delegátusait abba a bizottságba, amely az ipari és kereskedelmi részvénytársaságok alakítására beadott kérvényeket megvizsgálja.

nem érzi magát betegnek Csak a lába fáj. Igaz, hogy csak... nem, nagyapó őszinte. Várhat még egy-két napig.

Azért sűrűn nézegetem az utat, nem verődik e felhő a messziben. Napok óta nézem, innen a földemről: ha a szél felhősdit játszik az ut porával, belémnyilal, az Ilyieska. Miatta is aggódtam néha, hátha csak a faluba esalták az emberek, hogy eltegyék lábálól. Tudják tán, hogy ő a mi telepeink esze és szive? Most, hogy Izával beszéltem, ez nem aggaszt többet. Haza fog jönni, ha végezt. Talán már jön is. A fehér felhő, megint ott terjeng a dombokon. Ez nem üres felhő. Nyargaló embereket kísér.

Igen, ez Ilyieska lesz. Maján előbb haza Izához? Jó volna, ha bejönne hozzám egy pillanatra s megvizsgálná nagyapót. Azután mehetne. Forgatom a nedves szénát, kis halk-mokba gereblyélem, nem nézek hátra. Míg füllel is nem hallom a kocogó patákat. Akkor... Meglepetés. Lovas-kördén érkezik. Lovat én itt még nem láttam, azt is tenyésztének az arabok? Erős, lelkes állat, miért örülök úgy neki? Nyugatra gondolkok, a városokra és a falvakra, felzajlanak a fájdalmas emlékek és úgy megédesülnek!

Nem Ilyieska. Nem is arab. Idegen ül a bakon, feszesen, vidáman s hajítja a fürgé lovat. Gyű! Már meglátott, felém fordította a kordét, egyenesen hozzám hajt. Megáll, rámlóbalja a fejét. „Na testvér, te

még nem arattál?” „Még nem.” „Ez itt köles, mi?” „Köles.” „Vagyis egyszer már arattál mégis.” „Egyszer igen”, mondom kurtán. „Van valami eladó? Szolimán vagyok, a kufár. Ezen a környéken mindenki ismeri az aranyaimat...” Az aranyaimat!... Mintha megütött volna a szóval. „Nem, semmi sincs eladó.” „Semmi?” „Hát a széna?” „Az se.” „Sok a jószág?” „Meglehető.” „Aból nem adsz el?” „Nem.”

Elevenbeszédű, közvetlen, léha ember ez a kufár, göndör, vörhe nyősbá játszó barna kis szakállal. Ha nem mondta volna, hogy Szolimán, a testvéremnek nézném. Nem megy még, kikérdöz, huayorog, bizalmasodik, megkérdezi, hogy hivanak, s a következő pillanatban a nevemen szólít. „A Jisáj”, kiált fel, „hiszen ott rizs van”. „Rizs.” „Pompás ember vagy, értesz a rizshoz?” „Értek.” „Ezen a vidéken senki más, csak te. Igaz, hogy viz kell hozzá, sok víz, ugyszólván viz alatt kell tartani, amíg beérk s honnan vegyenek ezek a sivatagi puposok vizet? Te hogy csináltad?” Nagyon megörvendeztet ez a kufár. Hát így kell a rizst? Víz kell rá vezetni, amíg megéri? Hiszen akkor minden úgy történt, ahogy kell! Nem akarok hazudni neki, hogy én magam vezettem a vetésre a vizet, de azt se szivesen vallom be, hogy nem én. Azt mondom, hogy lejött a mocsár. „Persze, lejött. S te okosan kihasztnálad.” Bizonytalanul ingatom a fejemet és nem felelek. (Folytatása holnap.)

(x) A külföldi tartozások. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala helyiségében tegnap értekezlet volt Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnökletével, amelyen a romániai kereskedőknek és iparvállalatoknak idegen valutatartozása ról tárgyaltak. Az értekezlet felszólítja a kereskedelmi kamarákat, hogy újabb terminus ki tűzésével állítsanak össze pontos kimutatást a külföldi tartozásokról.

(x) A malmosokkal kötött szerződés a minisztertanács előtt. Bukarestből táviratozzak: A ma délelőtti minisztertanács a május 20-án kezdődő német-román tárgyalások előkészítését tárgyalta és elhatározta, hogy az igazságügyminisztérium kobeledében lévő zárlati bizottságot áthelyezik a külügyminisztériumhoz, ahol a többi kérdéssel együtt előkészíti a tárgyalás anyagát. A minisztertanács azután elfogadta az ipar és kereskedelmi miniszter és a malomtulajdonosok között a lisztkivitelre vonatkozólag kötött szerződést, mely szerint az állam átvesz 3000 vagon lisztet 560 leies árában, amelyet Svájc számára kell szállítani. A malomtulajdonosok a belfogyasztás számára szükség s mennyiséget maximális áron garantálják. A közeli német-román tárgyalásokra való tekintettel a külügyminisztérium átiratot intézett a vasut-igazgatósághoz, hogy a megszállítás idején elvitt gördülő és más vasúti anyagokra vonatkozó aktákat bocsássák a minisztérium rendelkezésére.

Külföld

(x) Naponként ezerrel emelkedik a pétervári munkanélküliek száma. Stocholmból jelentik: A pétervári munkanélküliek száma nagyon jellemző az orosz ipar mai állására. Ez év április elején a háború előtti orosz fővárosban 6196 volt és pedig 3619 férfi és 2577 nő. Április végéig a munkanélküliek száma huszezerre szaporodott: 6031 férfi és 14105 nő. A „Krasznaja Gazetta” jelentése szerint a munkanélküliek száma most naponként átlag ezerrel emelkedik. Ennek oka főleg az újonnan rendszeresített hárommillió rubeles fejadó, melyet — a munkanélküliek kivételével — mindenkinek fizetni kell. A foglalkozás nélküli polgári családok gyermekei, tehát munkanélkülieknek jelentik magukat, hogy az adót ne fizessék.

UJ! UJ!

világvárosi módra berendezett **ékszerüzlet!!!** a volt Dobó-féle ékszerhelyiségben (Cluj, Főter 15. sz.)

H. S. Braunfeld

a Fenyő és Braunfeld

cég volt beltagja

Modern ujdonságok

és nagy választék a legkényesebb

izlésnek megfelelő

ékszer, óra és díszmű-

árúkból

Szolíd árak! Int. telefon 6—43.

Kolozsi sósfürdő

Legjobb fürdő reumatikus bántalmak ellen. Meleg és hideg sósfürdő. Napfürdő. — Uj gépek és új kádak. — A kolozsi sósfürdő június elején nyílik meg. — A vendégeket kérjük gondoskodjanak idejekorán szobákról. — A fürdő szállódját teljesen átalakítottuk. Részletes felvilágosítást szívesen nyújt

A kolozsi fürdő igazgatósága

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!

2 vagon olasz céna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Ára tucatonként 71— lei. — Nagyobb vételnél árkedvezmény.

Gutfried és Herskovits
Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Tavaszi ujdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztyű és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletébe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota. 1332

A distingvált izléssel berendezett Peile-féle festő műterem Str. Saguna 13. sz. alatt (v. Bartha Miklós-u.) f. hó 3-tól már fényképszerű műteremmel alakítva áll a nagyobb igényű u. i. közönség rendelkezésére,
Gárdi Imre
cégtulajdonos szakavatott vezetésével.

Megjelent

S. J. Agnon világhírű regénye

És a meggörbödött kiegyenesedik

A díszesen kiállított, fanyentes papírra nyomott könyv megrövidíthető az Uj Kelet könyvosztályában.

A regény bolti ára 30 lei.
Az Uj Kelet előfizetői 25 leiert kapják.

Szilágyi Eleonora Rt.

Alánja: Likőr, rum különlegességeit, Eisöréndű pezsgőit és borait. Szesz nagyraktár. 1289

Central Buffet

Színház után 1316

az elite közönség találkozó heige

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére
kézműáru nagykereskedőknél

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

Kássa Albert

Gép- és elektrotechnikai
műszaki vállalata
1288

Cluj, C. Victoriei 99.

SZINIA

Csütörtök: Uj s

Open

Péntek est

Tom

Játék

Szombat c

(Tize

olcsó

tanár

Szombat es

(Ope

helye

Tom

Vasárnap c

Vasárnap d

vend

Vasárnap e

rette

vend

Napi

Hétfő: A

dons

déj

Napi

Vasárnap c

Péter

Rend

A műsorra

megvált

A Reichs

fog bemutat

ház: A Re

főszerepeit

debő Duci,

Miklós, Vira

Professz

próbák Bár

uj drámájáb

a jövő hetén

A két

Lehár Kék

fog színreke

vendég fog

Emmi, Ekke

is Kolbay II

Tompa B

helyárakkal

Kolbay II

vendégként

Egyetem

utoljára, a D

elért, ragyog

játéka, a Cs

hatalatlan kedv

ki e szerep

nyújtja.

És

Cluj-Kolozs

Gyárt és a

ékszerárúkt

kákat javít

lódí és han

vésnökli r

arsny és

lemezek

Ne

Telefon int

Üzlet

Értesítjük t

üzletünket

(Komiós T

lyeztük át, h

hó 10-én m

rövidáru na

Telefon 703

Mindenfé

tambur

plissira

gyors

Műhi

Ne vás

rövid- ba

Feine

e

Cluj, Unió

Az Ipar

Elvállal

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Hoffmann meséi. (Opera-repriz. Uj szereposztással. Opera helyárrakkal. Opera-bérlet 19. szám.)
 Péntek este: Kék mazur. (Somogyi Emmi, Tompa Béla és Ekeis Ferenc vendégjátékával.)
 Szombat d. u. 3-órakor: Dérnyó ifiasszony. (Tizenharmadik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal. Előadó: Bakó Kálmán tanár.)
 Szombat este 8 órakor: A Reichstadi herceg. (Operette-ujdonság, először. Premiérehelyárrakkal. Premiérebérlet 29. szám. Tompa Béla vendégjátékával.)
 Vasárnap d. o.: Ujvári jubileum.
 Vasárnap d. u.: A vig özvegy. (Tompa Béla vendégjátékával. Olcsó helyárrakkal.)
 Vasárnap este: A Reichstadi herceg. (Operette-ujdonság, 2-odszor. Tompa Béla vendégjátékával. Premiérehelyárrakkal. Napi bérlet 145. szám A.)
 Hétfő: A Reichstadi herceg. (Operette-ujdonság, 3-adszor. Tompa Béla vendégjátékával. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 146. szám, B.)
 Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné. (Ujvári Péter 30 éves irói jubileuma alkalmával. Rendes esti helyárrakkal.)
 A műsorra tüstént előadások jegysí előre megváltástok a színház pénztáránál.

A Reichstadi herceg. Operette-ujdonságot fog bemutatni szombaton este a magyar színház: A Reichstadi herceg-et. Az új operette főszerepét Tompa Béla (mint vendég), Kádbó Duci, Hort Isti, Kovács Kató, Izsó Miklós, Virág, Berky, Leóvey fogják játszani.
 Professzor ur. Szorgalmasan folynak a próbák Bárd Oszkár izgalmas és érdekes új drámájából, a Professzor ur-ból, amelynek a jövő héten lesz a bemutatás előadása.

A kék mazur — három vendéggel. Lehár Kék mazur-ja pénteken este 13-adszor fog színpadra lépni. Ezen az előadáson három vendég fog fellépni: Tompa Béla, Somogyi Emmi, Ekeis Ferenc. Régi szerepét ezúttal is Kolbay Ildikó fogja játszani.
 Tompa Béla délutáni fellépése. Olcsó helyárrakkal adják vasárnap a Vig özvegy-et, Kolbay Ildikóval a címszerepben. Danilót vendéggé Tompa Béla fogja játszani.

Egyetem mozgóban: Csütörtökön fut utoljára, a Dorian filmvállalat nagy sikerrel elért, nagyvonalú szellemes és kedves vígjátéka, a Csókvásár. Csupa báj és utánozhatatlan kedvesség e darabban Henny Porten, aki e szerepével egyik legjobb alakítását nyújtja.

Olcsó Erdélyi ékszerárúgyár

Gyárt és állandó rakár mindenféle ékszerárúgyban. Vállal rillians munkákat javításokat és alakításokat. Válogatott és hamis ékkövek. Foglalt és vésnök műterem. — Fogászati arany és forrasztó, húzó és lemezek arany és ezüstben.
 Nemesfém beváltó!
 Telefon int. 2-13. — Sürgőnycim: „Juvaore Cluj“ 1273

Üzletáthelyezés!

Értesítjük tisztelt üzletfeleinket, hogy üzletünket Zöldfa-utca 8. szám alá (Komlós Testvérekkel szemben) helyítettük át, hol az legnagyobb május hó 10-én megnyitottuk.

Blum Testvérek

rövidáru nagykereskedők, Nagyvárad. Telefon 703.

Mindenféle gép és kézi hímzés, tamburozás, kézi és gépi ajour, plissirozás, gouvrirozás gyorsan és szépen készül a

Műhímző szalonban
 Unió-utca 15. 3373 I

Ne vásároljon rövid-, bazár-, galanteri- és játék-áru, amíg fel nem keresi **Feiner Testvérek** elismert, olcsó leakatát Cluj, Unió-u. 11. bent az udvarban.

TŐZSDÉK	Lei	cshek kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	longy-márka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza	---	274	50	13	2750	755	180	1825	640	---	98	---	142	---	97	---
Bécs .... valuta deviza	68	166	3450	909	1880	5110	---	1250	431	---	---	240	9700	---	---	---
Prága valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Berlin .. valuta deviza	---	54150	---	2600	5425	1500	295	3680	1259	---	---	---	28250	10950	---	---
Zürich .. valuta deviza	---	1000	184	---	---	2755	525	68	---	---	---	13	52250	---	---	---
Paris .... valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Budapest valuta deviza	552	1491	27950	---	---	---	---	---	---	---	---	---	781	---	---	---
	548	1495	274	7160	---	4125	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Eladó likörgyári berendezési és felszerelési tárgyak
 és pedig leparoló- és szűrőké-szülékek, üstök sörfejtő- és dugaszoló gépek, hordók üvegek stb.
Stella Árukereskedelmi Rt.-nál
 Marosvásárhelyen.
 3840-I

IFJU KELET
 Zeidő ifjúsági folyóirat
 Előfizetési ár egy évre 80 lei.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

M·A·G·V·A·K
 és kertgazdasági termékek
 Déri Arpád nagykereskedésének és kertgazdaságának bizományi árusítása a Farkas-virág-üzlet (Mátyás király tér 32) és Horváth-csemege-üzletben (Deák Ferencz-utca) megkezdődött!

Utlevélszolgálat 48 óra alatt láttamoz. — Felvesz hirdetések és fényreklámhirdetéseket. Foddtásokat elvétel „RECLAMA”, Piata Unirii 4. I. emelet. 2917-I

Weisz és Molnár
 női divatruház
 újból megnyitott!

Heller, Weisz és Molnár
 cég alatt, Cal. Reg. Ferdinand 6. szám alatt, a volt helyiséggel szemben. 0
 1334

Kereskedők figyelmébe!
 Megérkeztek a legújabb mintájú **Cosmanos, gyapju, mosó, himzett és kázmér fejkendők, valamint női szövetek** 00000000 állandóan raktáron. 00000000
Judovits Lázár
 kendő, szövet és szövőfonal engros üzletében 000000000 Cluj, Szép-utca. 0000000000
Telefon 858.

Ceres
 legfinomabb növényvaj
Georg Schicht
 részvénytársaság
 AUSSIG CLUJ
 bizományi raktárból
 00000000000000000000
 00000000000000000000
 Telefon 459. szám.

Ceres
 Nagyban megrendelhető:
Boskovitz Lajos
 kereskedelmi ügynőségénél
 CLUJ, Calea Regele Ferdinand (Wesselényi Miklós-utca) 21.
 Telefon 459. szám.

GRÜNWALD-ÜVEGCISISZOLDA
 ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR
 ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
 ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
 Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Fregoli Raglán
 gumiköppeny
 1330 divatöltöny
Neumann M.
 cégnél,
 Cluj, Piata Unirii (Pötér)

GANZ villamosági részvénytársaság üzemzetősége:
Piata M. Viteazul
 Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)
 Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, iv-lámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Megjelent az új lakbérleti törvény
 Lakók, háztulajdonosok és könyvkereskedők figyelmébe!
 Bizományosoknak, könyvkereskedőknek magas jutalék
 Megrendelhető utánvétellel is!!
 Minden tőzsdében kapható!

ok!
 nek harisnya,
 rövidáru nagy
 érkezett

Spitz
 üzletébe CLUJ
 Unirii (Mátyás
 Banffy-palota.
 1332

rendezett **Peile-**
 r. Saguna 13. sz.
 s-u.) i. hó 3-tól
 eremné alakítva
 u. i. közönség
 rendelkezésére,
Gárdi Imre
 ott vezetésével.

lent
 híru regénye
 kiegyenesedik
 ott, fam ntes
 könyv meg-
 Uj Kelet
 yában.

ára 30 lei.
 25 leiert kapják.

onora Rt.
 különlegességeit,
 s borait. Szesz
 1209

Buffet
 után 1314
 találkozó helge

lárú
 zerszi forrása

és Fivére
 kereskedőknél

Mihaiu Viteazul
 enyi-tér) 34.

Albert
 elektro-
 1288
 vállalata
 ctoriei 99.
 gar-u.)

gyelmébe!
 la. márkák.
 edvezmény.

ovits
 telefon 211.

Az Ipar és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 49. sz. Elvállal átutalásokat Magyarországra, Németországra és Csehszlovákiába napi v. fix ár mellett

SPORT

Kolozsvár válogatott csapata

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Kolozsvár és Nagyvárad válogatott csapatai május 23-án fognak negyedszer találkozni. Mindkét város szövetségi kapitánya, Kolozsvár részéről Morar Teofil, Nagyváradon pedig Kiss Kálmán már hetek óta figyelik az egyes játékosok formáját, sőt trial-mérkőzések rendezésével igyekeznek elősegíteni nehéz feladatuk közmegelegedést keltő megoldását: úgy állítani össze a válogatott csapatot, hogy azok valóban Kolozsvár és Nagyvárad futballsportjának hivatott reprezentánsai legyenek. A kolozsvári sportegyesületek játékosai közül azok, akiket a szövetségi kapitány a trial-mérkőzéseken való szereplésre kötelezett, nem jelenhettek meg teljes számban ezeken az erőpróbákon. Az egyes posztok betöltése ily módon sziszifuszi nehézségeket gördít a szövetségi kapitány elé. A legrealisabb és legtárgyalagosabb szemlélődés alapján Kolozsvár válogatott csapatában való szereplésre a következő játékosok tarthatnak igényt:

A kapus Szatmári (KAC), vagy Maksai (Victoria) lehet. Maksai a legutolsó mérkőzésen gyenge formát árukt el. Az ő beállítását általában személyi okok miatt ellenszenvesnek tartják, míg Szatmárit intelligens, mindig sportszerű viselkedésén és játékán kívül a tavaszi szezonban kijátszott állandó jó formája predestinálja a bársonysapkára.

A háttvédek háládatlan és felelősségteljes feladata Mann Károly (KKASE) és dr. Hirsch Elemér (KAC) játékosokra nehezdednek. Mann beállítása általános meglepődést váltana ki. Nagyon kétséges azonban, vajjon a külföldön tartózkodó dr. Hirsch Elemér visszatérése a mérkőzés napjáig és így az ő hiánya lényegesen csökkenti a kolozsvári válogatott csapat győzelmi esélyeit. Ha Hirsch tényleg nem játszana, úgy a szövetségi kapitánynak nehéz lesz eldöntenie, hogy kit adjon segítőtársul Mann mellé. A többi háttvédek kivétel nélkül hét-ről-hétre váltakozó jó vagy rossz formát mutat és így a Hirsch helyettesítést most megjelölni irreális volna.

A fedezetor két embere Jakobi (Haggibbor), a centerhalf helyén pedig Braun Béla (Haggibbor) volna. A másik szélsőhalf helyén legszivesebben Deák Fífit, a CCFR nagy-képességű all-round játékosát látnók, azonban Deák szolgálati beosztása miatt nem vehetett részt a tréningeken, sőt csapata mérkőzésein is csak háromszor szerepelt a tavaszi szezonban. Ilyen körülmények között Palocsai Rudolfr, a Victoria szimpátiikus és hasznosan, lelkesedéssel, küzdenitudással játszó fedezetére esik a választás.

A csatársor jobbszárnyát a kitünő és gyors Istvánffy (Victoria) és a nagy technikával rendelkező Bornstein (Haggibbor) alkotnák. Center-csatár Raduch Jenő (KAC) lenne, esetleg ha eddig külföldről visszatér Guga Aurél (Universitatea), vagy Schultz (KAC). A balszárny Guga, távolmaradása esetén Bonciocot (Uni-

versitatea) és Rosenberg (Haggibbor). Az elmondottak összegzésével Kolozsvár válogatott csapatát a május 23-iki mérkőzésre így képzeljük el:

Szatmári, Mann, Dr. Hirsch, Jakobi, Braun, Palocsai, Istvánffy, Bornstein, Raduch, Guga, Rosenberg

Hogy ez a csapat és a szövetségi kapitány összeállítása milyen eltéréseket fog felmutatni, az a tegnap délután tartott második trial-mérkőzés eredményétől is függ.

Labdarugás

Futballmérkőzés a lupényi szerencséséknél javára. A kolozsvári kerületi sportbizottság határozata értelmében május 21-én, vasárnap jótékony célú barátságos futballmérkőzést rendeznek a kolozsvári csapatok a lupényi bánya-robbanás áldozatainak javára. Az ifjúsági és szövetségi díjmérkőzésekben kívül a kolozsvári újságírók és nyomdászok futbalcsapatai mérik össze erejüket, a mérkőzést pedig a kolozsvári első és második osztályú kombinált csapatok játéka nyújtja. A tiszta jövedelmet a lupényi bánya-robbanás áldozatainak felségélyezésére fordítják.

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **FRATERNITAS** nyomdavid. Szerkesztőségi telefonszám 977.

IRÓGÉPEK

Van szerencsém értesíteni a t. c.-t, hogy külföldi tanulmány utamról visszatérve Piata Mihaiul Viteazul 41. szám alatt írógépjávió műhelyt nyitottam, ahol bármilyen rendszerű író, számoló és írodagépek javítását és takarítását elvállalom. Ugyiszintén román-magyar és német betűrendszerre való átalakítását. Raktáron tartok mindennemű írógépeket, kellekeket és a legelsőbbrendű külföldi gyártmányú írógép-szalagokat. Levélbeli hívásra kimegyek. 3669-1

Becses pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Finkler Antal,

írógép-műszerész. P. M. Viteazul 41. Babos-palota a nagy vashid mellett.

A cipőimport teljesen megszűnt mert a

Renner Testvérek és Társai

Börgyár Rt., Cluj-Kolozsvár gyárt mindenféle férfi, női és gyermek-cipőt színes és lakbőrökből is a leg-elegánsabb kivitelben!! 1301

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház

Str. Reg. Maria v. Deák Ferenc-u. 13.

Március 15-től április 15-ig reklám napi árai

Gumilabda ..... 4 lejtől feljebb

Gyerekkocsi .... 200 " "

Porcellán bögre... 8 " "

csésze ajánlva L 16:75

Bor és pálinkás szervizek ... 70-1274

Husvétli cikkek őríási választékban. Galanteri és nürnbergi cikkek nagyban eladása .....

Tisztelettel értesitem a t. érdeklődőket és fürdőző közönséget, hogy ez idényben Szovátra nem megyek hanem

Tusnádfürdőn

a Schweitz villák vendéglő helyiségében elsőrendű orth. éttermet nyitok hol úgy mint mult években Szovátn, ez évben **Tusnádfürdőn** ezen kedvelt gyógyhelyen, fogok t. vendégeimnek június elejétől kezdve rendelkezésre állni. Tisztelettel **Grünfeld Mór**, Tg.-Mures (Marosvásárhely) Str. Calarasilor 92.

RASOL BOROZTÁLO POR

Van szerencsém az érdekeltek szives tudomására hozni, hogy az általam készített

Ideal Rasol boroztáló por törvényileg védve, kilogrammja 22 leiert kapható úgy kicsinyben mint nagyban. Vizonteladónak 5 kg.-on felüli vételnél nagy árkedvezmény. Megrendelhető a készítőnél

Reszling József fodrász
Cluj, Strada Baritiu (v. Malom-u.) 2. sz. 3726-1

Szállitunk prompt ab raktár

111. sz.

Patent fedélfestéket

Szép, tartós és olcsó.

Segesvári és Társai

festék-nagykereskedés, Str. Reg. Maria (Deák F.-utca) 25. Calea Victoriei (Kossuth L.-utca) 10.

Wieni irodánk

és Bruck-Hegyeshalom-Budapest-Szolnok-Biharkeresztes-Békéscsaba és Kötgyanban felállított saját exposituraink utján **kötbér kikötése mellett 5-10-15 napi** határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabaru** és **vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deusch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

Cukorka és esokoládé raktár

Lusztig és Nussbacher 1277
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállitunk postán, utánvét mellett.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szav-nként 1 le. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 le. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szög - 10 le. Jelleg hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem dunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kíván címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lejt 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Elcsérelném Honvéd-utcai szobámat egy belvárosi külön bejáratu szobával 2000 lejt lelépési díj ellenében. Cím a kiadóhivatalban.

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel helyi Friedmann híripiroda. 3405-1

Hibás tükröt kirakattüveget és címtáblát 6-8 mm. vastagságban (nagy méretheben) magas árban vásárolj Gratz festészeti műterme Str. Saguna (Barta M. utca) 16. Telefon 749. 3831-1

Házvezetőnőknek keresek idősebb uriaszonyt, ki a háztartás minden ágában járatos. Ajánlatokat Hirsch Adolf, keresk. tanácsos Déva címre kérek. 3825-1

Eladó Kriza-utca 18. szám alatti ház. Azonnal beköltözhető. Értekezni ugyanígy.

Állami tisztviselő, ki a német, magyar és román nyelvet tökéletesen bírja, keres délutáni órákra könyvelő i vagy levelezési alkalmazást. Megkeresésnek »Megbízható« jellege alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 3854-1

Óvadékkal azonnali belépésre keresek nagyobb vállalatnál, részvénytársaságnál, felügyelői, pénztárnoki, raktárnoki vagy ezekhez hasonló bizalmi állást. Román, magyar, német nyelvet beszélek. Cím a kiadóhivatalban. 3843-1

Angolból, németből, franciából oktatók havi 70 leiert C. Victoriei (Kossuth L.-u.) 16. 3836-1

Német-magyar levelező tisztviselő, lehetőleg gépiró, egy szövöskölőt végzett kezdő tisztviselő és egy magyar-német gépirónó vagy gépiró **azonnali belépésre** nagy gyári vállalatba keresetk. Részletes ajánlatok fizetési igényekkel, fényképpel ellátva »Biztos állás« alatt a kiadóba kéretnek. 3832-1

Egy perfekt román ügyvédjelöltet keresek. Ajánlatokat igények megjelölésével Dr. Kollin Jakab Ineu (Borosjenő). 3847-1

Butorozott szobát keres gyermektelen házaspár lehetőleg belvárosban és külön bejárattal. Ajánlatokat kérek sürgősen a kiadóhivatalba »Mérnök« jellege alatt. 3852-1

Butorozott szobát egy ágysal külön bejárattal lehetőleg a belvárosban keresek. Közvetített díjazok. Ajánlatokat kérek sürgősen »Jól fizetek« jellege alatt a kiadóhivatalba. 3852-1

2 1/2 és 1 1/2 m. hosszu 80 cm. széles és 4 m. hosszu 2 1/2 m. széles szőnyeget vennék. Hügelné, Regele Ferdinand 73. sz.

Külön bejáratu szobákat építek. Érdeklődők azonnal forduljanak Hosszu-u. 26.

Nagy raktárhelyiség, mely gyárnak is alkalmas kiadó. Cím Hosszu-u. 26.

Szappangyár teljes berendezése esetleg telekkel együtt eladó. Bővebb felvilágosítást ad dr. Frankel Mihály Szamosujvár. 3821-1

Maison Marguerite női kalapszalon Cluj, Calea Victoriei 6. (Kossuth L.-u.)

Becskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank állandóan nagy készlet ideiglenesen és nagyban. Igazolható árak mellett. - Vidéki megrendeléseket kik postai csomagokban is elkészítjük. - Jelenleg talp és becskor ára 65-70 lejt. - Vagonmételni 3 szálalék kedvezmény. **SÁRSÓN BÖRGYÁR,** Győrfagyár-utca 1 - Győrfagyár raktárával szemben. Telefoni gyár 3-36-lakás 3-87

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Cégtáblákat legolcsóbban készít 1816 **JAKAB** Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Szép, izléseles nyomtatványt csak az UJ KELET nyomdája készít

Névjegyeket, eljegyzési, lakodalmi kártyákat, üzleti nyomtatványokat a legrövidebb idő alatt és a legutányosabban szállitunk.

„Fraternitas“-nyomda Cluj-Kolozsvár Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 10. Telefon 879.

„Fraternitas“ nyomda kiadása, Cluj-Kolozsvár.

Szerkesztőségi hivatal és n Cluj-Kolozsvár, Pop, Brassai

Az Uj Kelet Szerkesztőség Kiadóhivatal Nyomda Felelős Osztály Za. N. Sz.

A kéziratok közlésért szerkesztőségnek felelős. Kéziratok adunk vissza és betűnk m

V. éviolya

Harding

Már a má Amerika ne cannesi konfé hingtonba, ez utóda: a géni Genuában, ir De Amerika szerencsét és hogy Genuáb szerencsénk szerencsét is gások megle kifogások m határozott pr résztvenni eu Wilson megr azt jelentette, Wilson hábor hozo fellendülést, a szerra erősen kerekedett, d zat is. Váls s a washington a wilsoni p mindig nem ról. A sajtóna ugynevezett ügyi kapacitá Vanderlip és hogy Amerik seit sulyosan amerikai nép gitenek, Euro Éurópa tónk r pusztul. A vi van a maga akár a világe

Nos Ameri sitótt egy meg zünk a kosár Harding sértő konferencia r hus-vér ember a történelemb sértődöttsége, sebb hiúságai ding szerette poló s háboru lábasaként ő békét. Összéb Washingtonba relési konfer az államok u a tengeren. V Balfour, Fran viselte. Ugyan játszódtott le o ban. Az egész leszerelni, de dotta, hogy Fr ur' ezt azzal k Oroszország k fégyverbán, F haza katonái ferencia tehát rista makacs

Az egyetlen e szerelés volt, Anglia egész ócskavasnak. konferencia lenére a maga szárazföldi le totta s negt százötvenháro le. Amiből ki nem csupán a gondolatot is ben Franciars katonát nem cia kamarában renca előtt n beszédek hang tonai készülté bizható adatok hogy a néme apparátussal gyáraikban uj